

WEST SIDE STORY

West Side Story podľa scenára od Tonyho Kushnera, držiteľa Pulitzerovej ceny a Tony a v réžii oscarového Stevena Spielberga prináša klasický príbeh rivality a mladej lásky v New Yorku v roku 1957.

V tomto prevedení obľúbeného muzikálu hrajú: Ansel Elgort (Tony), Adriana DeBose (Anita), David Alvarez (Bernardo), Mike Faist (Riff), Brian d'Arcy James (Officer Krupke), Corey Stoll (Lieutenant Schrank), Josh Andrés Rivera (Chino), Rita Moreno (ako Valentina, majiteľka obchodíka, v ktorom Tony pracuje). Vo filme sa predstaví Rachel Zegler (María). Moreno, jedna z mála herečiek ocenená Cenou akadémie, Emmy, Grammy a Tony a aj cenou Peabody Awards je takisto aj výkonnou producentkou filmu.

Film v sebe spája to najlepšie z Broadwaya a Hollywoodu a súčasťou jeho tvorivého tímu sú Tony Kushner, ktorý je takisto aj výkonný producent; Justin Peck, držiteľ ceny Tony, ktorý sa postaral o choreografiu tanečných častí filmu; uznávaný dirigent Losangeleskej filharmónie a držiteľ ceny Grammy Gustavo Dudamel, ktorý viedol nahrávanie legendárnej hudby; David Newman, skladateľ a dirigent nominovaný na Cenu akadémie (*Anastázia*), ktorý aranžoval hudbu; Jeanine Tesori, skladateľka a držiteľka ceny Emmy (*Fun Home*, *Thoroughly Modern Millie*), ktorá mala na starosti obsadenie

vokálov; hudobný režisér Matt Sullivan nominovaný na cenu Grammy (*Kráska a zvierá, Chicago*), ktorý je zároveň výkonným producentom filmu. Producentmi *West Side Story* sú Steven Spielberg, p. g. a., Kristi Macosko Krieger, p. g. a., nominovaná na Cenu akadémie a producent Kevin McCollum, držiteľ ceny Tony.

West Side Story je filmová adaptácia pôvodného predstavenia na Broadwayi z roku 1957. Pôvodnú choreografiu vytvoril Jerome Robbins podľa scenára Arthura Laurentsa, hudbu zložil Leonard Bernstein.

O FILME

„Pred týmto filmom mám z celej svojej kariéry asi najväčší rešpekt. *West Side Story* je určite najlepšia hudba, aká bola napísaná pre divadlo a ktorú všetci poznáme,“ hovorí Steven Spielberg.

„Je to až desivé, keď sa máte pozrieť na také veľdielo inými očami a inou vnímavosťou a zároveň sa nesprenveriť asi najlepšej divadelnej hudbe. Som presvedčený, že výborné príbehy by sa mali rozprávať stále znova a znova, sčasti aj preto, aby odrážali iné perspektívy a momenty v čase produkcie.

Milujem pôvodný film, ktorý nakrútili Robert Wise a Jerome Robbins. Wise bol dlhé roky môj blízky priateľ a o tomto filme sme sa bavili do omrzenia.

Celý čas sa musíte dookola uisťovať, že máte právo vstúpiť na túto priam posvätnú pôdu. Všetci sme to tak cítili. No všetci sme do tohto projektu vstupovali s obrovskou láskou a rešpektom hraničiacim so zbožnou úctou k pôvodnému predstaveniu a k jeho legendárnym autorom. Zároveň sme si uvedomovali, že chceme natočiť film pre dnešnú dobu s dnešným pohľadom a hodnotami, ktoré sami vyznávame.

Na tomto filme je úžasné, že bez ohľadu na to, ako veľmi sa zmenil svet okolo nás, poučenia a pohľady, ktoré nám ponúka, sa nezmenili. Už desaťročia očarúva divákov, pretože v ňom nejde len o príbeh lásky, ale aj kultúrne významný prvok, že láska prekonáva predsudky a netoleranciu, ktorý je stále platný.

West Side Story znamená veľa pre veľa ľudí a ja som nadšený, že mu môžem vdýchnuť nový život a podeliť sa oň s novým publikom.“

PÔVOD MUZIKÁLU

Muzikál *West Side Story* je viac než len klasický film a klasická produkcia na Broadwayi. Je to americký kultúrny symbol, ktorý milujú ľudia na celom svete; odkedy mal v roku 1957 premiéru na Broadwayi, neustále sa hrá v profesionálnych či amatérskych produkciách na celom svete.

Spielberg zdôrazňuje: „Divadelná verzia *West Side Story* sa hráva po celom svete od stredných škôl cez komunitné divadlá po nové naštudovania broadwayskej klasiky. Sčasti má taký potenciál práve preto, že je možné ho znova naštudovať a uvádzať.“

West Side Story je dielom štyroch géniov: režiséra a choreografa Jeroma Robbinsa, skladateľa Leonarda Bernsteina, textára Stephena Sondheimu a dramatika Arthura Laurentsa. Premiéru mal na Broadwayi 26. septembra 1957 vo Winter Garden Theater a odohralo sa 732 repríz.

Muzikál vznikol dlho. Robbins nad ním prvýkrát rozmýšľal v roku 1949 na základe zápletky, ktorú navrhol s Bernsteinom a šlo v nej o írsku katolícku rodinu a židovskú rodinu, ktoré žijú na Lower East Side. V roku 1955 sa zoznámili s Laurentsom a tento dramatik a scenárista im vraj ponúkol scenár o dvoch tinedžerských gangoch v New Yorku, jeden by tvorili čerství prisťahovalci z Portorika a druhý potomkovia európskych prisťahovalcov robotníckej triedy.

Projekt sa postupne rysoval a rozrastal a aj napriek ťažko získavaným financiám sa v júli 1957 začalo skúšať. Po generálke vo Washingtone, D. C. mal muzikál premiéru na Broadwayi v septembri toho roku, kde zožal výborné kritiky a vyniesol cenu Tony Robbinsovi a scénografovi Oliverovi Smithovi.

Podľa Alexandra Bernsteina, syna skladateľa Leonarda Bernsteina, však predstavenie nebolo veľký hit. „Stal sa ním až po uvedení filmu o tri a pol roka neskôr.“

Film *West Side Story* Wisa a Robbinsa z roku 1961 mal obrovský úspech. Získal desať Cien akadémie: za réžiu pre Robbinsa a Wisa, za herectvo pre Ritu Moreno a Georgea Chakirisa a za kinematografiu, strih a ďalšie. Vtedy sa začal muzikál meniť na kultúrny fenomén.

Dozrel čas, aby tento príbeh oživil na plátne veľikán filmu.

Už niekoľko rokov sa v Hollywoode a na Broadwayi povrávalo, že Spielberg sa zaujíma o nové stvárnenie filmu a vedelo sa, ako veľmi si váži ten pôvodný.

„Mama hrala na klavír a obaja rodičia milovali hudbu,“ vraví Spielberg. „So sestrou sme vyrastali s maminým repertoárom: Schuman, Beethoven, Brahms, Chopin a Šostakovič. Začal som zbierať nahrávky hudby k filmom a do albumu z broadwayského naštudovania *West Side Story* som sa zaľúbil na prvé počutie. Akoby to bolo nevyhnutné, že si raz nájdem cestu k práci na tomto muzikáli.“

„Štyria pôvodní autori Leonard Bernstein, Arthur Laurents, Jerome Robbins a Stephen Sondheim vytvorili majstrovské divadelné dielo,“ hovorí Spielberg. „Zmenili broadwayské muzikály, ten ich bol prvý svojho druhu, absolútne originálny. Všetci sme si to uvedomovali a snažili sme sa splniť všetky nároky tohto diela, no zároveň sme dúfali, že sa nám podarí nájsť tú energiu, vďaka ktorej priniesol čosi nové, neopozerané. *West Side Story* je veľmi sebavedomé, no aj neuveriteľne mladistvé dielo. Hovorí o hlbokých pravdách lásky, života, smrti. Chcel som, aby sa všetci v tvorivom tíme cítili súčasťou procesu, ktorý priniesie tieto krásne pravdy súčasnému publiku.“

David Saint, správca pozostalosti Arthura Laurentsa a spolurežisér broadwayskej produkcie z roku 2009, zbystril, keď McCollum nadhodil, že sa bude nakrúcať film.

„Arthur vždy hovoril, že na novú verziu filmu netreba niekoho, kto rozumie divadelným muzikálom. Potrebujeme geniálneho filmára,“ vraví Saint. „Arthur vravel, že chce scenáristu, ktorý bude rešpektovať celkovú podstatu jeho scenára, nie jednotliviny. Aby pretvoril celú tortu, nielen polevu. Takže keď som sa dopyčul, že sa toho možno ujme Steven Spielberg, povedal som si, to je ono. To je náš geniálny filmár. A scenár mal napísať Tony Kushner, ďalší génus, ktorého Arthur miloval.“

NOVÝ FILM

Keď Spielberg dokončil práce na svojom filme *The Post: Aféra v Pentagone*, cítil, že je správny čas pustiť sa do *West Side Story*.

„Potrebovali sme objaviť vlastný hlas, aby bol tento nový film rovnaký a predsa výrazne iný. Nechceli sme opravovať čosi, čo nie je pokazené, chceli sme ukázať, prečo sa oplatí ten príbeh prerozprávať.“

Sčasti ide o vtedajšie obsadenie. Väčšina hercov nebola hispánskeho pôvodu a v roku 1961 to boli už tridsiatnici a Portoričanov hrali belosi. Ja som chcel autentické obsadenie, aby herci a herečky stvárňujúci Žralokov boli stopercentne Hispánci a mladí.“

Režisér chcel takisto jasne vykresliť kontext a priestor, v ktorom gangy žili.

„Demolačná guľa zrovnávala so zemou celé štvrte, ľudia sa museli vystáňovať. Tomuto boli vystavené tie decká – Tryskáči aj Źraloci. Bojujú o svoje územie, ktoré im mizne pred očami.“

Práve túto stránku chcú filmári zdôrazniť v novej verzii, aj keď sa tak iba zintenzívni nepriateľstvo medzi gangmi. Kushner to videl rovnako a s veľkým nadšením sa pustil preskúmať pozadie príbehu, hlavne zničenie celej časti Upper West Side.

Dej príbehu sa odohráva v lete 1957 v priľahlých uliciach Upper West Side, Lincoln Square a San Juan Hill.

V päťdesiatych rokoch newyorský komisár pre verejné práce Robert Moses zrovnal so zemou celú oblasť v záujme výstavby Lincolnovho centra múzických umení a Fordhamovej univerzity, okrem iných.

V tom čase v Lincoln Square žili potomkovia ľudí, ktorí emigrovali do USA v 19. storočí prevažne z Európy. Obyvateľov San Juan Hill tvorili hlavne Portoričania, ktorí sa masovo sťahovali na územie New Yorku tesne po druhej svetovej vojne. Demolácia štvrtí vyhnala veľa ľudí z ich domovov. Mesto zväčša presťahovalo potomkov európskych prisťahovalcov aj nových hispánskych imigrantov inam.

Vystáňovanie obyvateľstva a jeho dopad na komunity tvoria ťažisko Kushnerovho scenára.

Kushner sa pustil hlbšie aj pri tvorbe postáv a každú vykresľuje viacrozmerne, formujú ich osobité životné príbehy, ktoré ďalej ovplyvňujú ich činy a rozhodnutia.

Kushner vraví: „Je to veľký, politický príbeh, ale v jeho centre stojí veľmi osobný príbeh dvoch mladých ľudí, ktorí sa bláznivo zaľúbia, no ich lásku zabije práve ten politizovaný svet vŕkol. Ich osud prináša varovanie: rasizmus, nativizmus a chudoba sú v rozpore s demokraciou, a ak im neodoláme, ak ich neodmietneme, rozožerú všetko, čo nás drží pokope ako spoločnosť. Ako sa vraví, riešením je láska, ale láska neporazí všetko, aspoň nie všetky hrozby v bezprostrednom okamihu. V prostredí nenávisť je láska ohrozená. A to je tragické, to je tragédia vo *West Side Story*.“

Navyše Spielberg a Kushner uvedú úplne novú postavu, ktorou nahradia pôvodnú postavu milého lekárniky Doc – zmenia ho na jeho vdovu, starostlivú Portoričanku, ktorá sa spriatelí s Tonym. Od

začiatku sa pre túto rolu počítalo s Ritou Moreno, ktorá na projekte spolupracuje aj ako výkonná producentka.

„Vniesla do filmu nový pohľad a stala sa prepojením medzi generáciami, živým spojivkom medzi pôvodným filmom a naším,“ vraví Spielberg.

„Chceli sme lepšie, do hĺbky preskúmať postavy, zistiť, prečo sú také, aké sú,“ pokračuje Spielberg. „Napríklad Tony práve vyšiel z väzenia. Zmenilo ho to, hneď na začiatku nášho filmu.“

„Arthur Laurents napísal Tonyho ako dobrého syna z kompletnej rodiny, ktorý sa snaží udržať svoj život na správnej koľaji, je akosi prirodzene iný, než ostatní členovia jeho gangu,“ vraví Kushner. „Chcem som preskúmať, z čoho pochádza ten rozdiel, čo sa mu stalo, že ide iným smerom než Riff a Tryskáči.“

Spielberg vraví: „Tony Kushner doprial každej postave hĺbku, farbu, motiváciu, rozohral medzi nimi vzájomné interakcie. Postavy v našom filme hovoria a robia veci, ktoré nerobili na javisku ani v pôvodnom filme. Je to príbeh Romea a Júlie, no zároveň je to relevantná alegória toho, čo sa deje na našich hraniciach, systému tejto krajiny, ktorý odmieta každého, kto nie je biely.“

OBSADENIE

Konkurzy sa začali v januári 2018, teda celý rok pred začiatkom nakrúcania.

„Zadanie bolo jasné: všetci Žraloci, María, Anita, Bernardo a Chino musia byť Hispánci,“ hovorí Cindy Tolan, vedúca kastingu. „A okrem toho museli mať trojitú výbavu: spievať, tancovať aj hrať. Vlastne štvoritú, pretože nás zaujímal ešte jeden rozmer: musela ich milovať kamera.“

Spielberg trval na autentickom obsadení, nielen čo sa týka etnicity, ale aj veku.

„Chcel zapojiť aj tínedžerov. Patrick Higgins, ktorý hrá Bažanta, Talia Ryder a Juliette Feliciano, ktoré hrajú dievčatá od Žralokov, chodili v tom čase na strednú a kvôli filmu museli prerušiť školu.“

Celý výber obsadenia napokon trval celý rok a bol to najväčší Spielbergov výber okrem filmu *Schindlerov zoznam*. Vo *West Side Story* debutuje vyše 50 mladých hercov a herečiek.

TONY

„Samozrejme, že som tú rolu chcel,“ vraví Ansel Elgort. Elgort hral predtým vo filmoch *Stehlik*, *Baby Driver* (za tento film bol nominovaný na Zlatý glóbus za najlepší herecký výkon) a *Na vine sú hviezdy*. „Ale musel som si ju zaslúžiť. Posielal som nahrávky, učil sa s učiteľom spevu a operného spevu, nahrával znova a znova, aby to bolo čo najlepšie, až ma konečne vybrali.“

„Tony je zložitá postava,“ hovorí Spielberg. „Musí byť tvrdý darebák, ale zároveň sa pozrime, čo spieva – musí byť schopný milovať a nehanbiť sa dať to najavo. Tonyho sme hľadali rok a potom prišiel Ansel. Občas vyzerá na kamere mladší než v skutočnosti a potom zrazu vyzerá ako Marlon Brando. Je silný a zároveň zraniteľný. Anselovi sa podarilo stvárniť Tonyho, ktorý vychádza z tieňov, snaží sa nájsť svetlo, ktoré je mu prirodzené – o to zdrvivúcejšie je to, čo sa mu stane.“

MARÍA

„Rachel Zegler, Hispánka s kolumbijským pôvodom, bola v prvej skupine možných Marií, na ktoré sme sa pozreli,“ spomína si Tolan. „Vedela som, že sa jej Steven ozve. Očividne sa na tú rolu hodila, ale rok nám trvalo, kým sme sa presvedčili, že je skutočne tá pravá.“

Pre Rachel, ktorá je v maturitnom ročníku na strednej škole v New Jersey, to bol veľmi dlhý rok.

„Rachel je výnimočná,“ hovorí Spielberg. „Prišla na obrovské nakrúcanie, pričom nikdy predtým nehrala vo filme, bola obklopená dosť desivými ľuďmi a veľmi talentovanými hercami, oveľa skúsenejšími než ona. Pozerala sa, počúvala, neskutočne rýchlo sa učila, ale priniesla aj vlastnú tajomnú silu – narodila sa pre to, čo robí. Jej María je ako zjavenie.“

ANITA AND BERNARDO

Obsadenie Anity a Bernarda bolo rovnako významné.

Tolanová vraví: „Na tieto roly sme veľmi dlho hľadali správnych ľudí, aby sme našli Bernarda podľa Stevenových predstáv, ktorý bude navyše vedieť spievať, tancovať a hrať.“

V tomto filme je Bernardo boxer s výhľadom na profesionálnu kariéru. Je veľmi inteligentný, no neoblomný vo svojich presvedčeniach.

„Zrazu som si spomenula na herca, ktorý hral Billyho Elliota ako nástročného,“ vraví Tolanová o postave z rovnomenného broadwayského muzikálu. „David Alvarez. V tom čase sa vôbec nevenoval herectvu, odišiel z New Yorku, bol v armáde, študoval na vysokej. Povedala som si, že ho musíme nájsť.“

Skúsili sme všetky možné sociálne siete. O dva týždne nám odpovedal a pripojil aj nahrávku. Takto to síce v kastingu nerobievame, ale keď som tú nahrávku videla, povedala som Stevenovi a Kristie, že sme našli Bernarda. Pozreli si ju aj oni a dychtivo súhlasili.“

„David je jedinečný. Chcel som realistického Bernarda, nie stereotyp. Je neuveriteľný,“ hovorí Spielberg.

Ariana DeBose, ktorá hrá Anitu, sa najskôr zdráhala prísť, necítila sa súčasťou portorickej komunity.

„Ariana mala pred sebou ťažkú úlohu – nájsť vlastnú verziu Anity, ktorú v prvom filme tak skvele stvárnila Rita Moreno, ktorá však hrá aj v tomto filme. Tie dve to spolu preberali, smiali sa. Rite sa páči, ako to Ariana zahrala a Ariana sa netají, že sa inšpirovala Ritou,“ vraví Spielberg.

„Ariana je úžasná,“ vraví Moreno. „Je skvelá tanečnica, oveľa lepšia než ja. Dokonale sa na tú rolu hodí.“

RIFF

„Mike Faist, ktorý hrá Riffa, je veľmi nadaný herec,“ hovorí Tolan. „Za výkon vo filme *Milý Evan Hansen* bol nominovaný na cenu Tony. Najprv sme ho vybrali za jedného z Tryskáčov, ale postupne sme sa zhodli, že sa hodí na Riffa, a tak sa tej roly ujal.“

„Mike Faist je jedinečný,“ vraví Spielberg. „Zahrá úplne hocičo.“

ČIARA

„Čiara, uličnica, ktorá chce patriť k Tryskáčom, bola zvláštny prípad,“ hovorí Tolanová. „Dlho sme sa o tom rozprávali a rozhodli sme sa, že na túto rolu bude najlepšia trans osoba. iris menas prišiel*, keď sme zháňali tanečníkov, ale keď sme iris predstavili Stevenovi, iris povedal*, že sa už videli, keď Steven zašiel do zákulisia pri predstavení *Jagged Little Pill*, kde iris hral*. Vtedy sme akosi pochopili, že musí byť aj v našom filme.“

S týmto rozhodnutím by Arthur Laurents jednoznačne súhlasil.

„Arthur v týchto veciach predbehol svoju dobu,“ vraví David Saint. „Sám vravel, že Čiara je muž, ktorý sa narodil v ženskom tele. Keby sa to odohrávalo dnes, bol by transrodová osoba.“

POZOSTALOSŤ TVORCOV

Počas nezvyčajne dlhej produkcie Spielberg a Macosko Krieger konzultovali so správcami pozostalosti pôvodných autorov a vítali ich poznámky k produkcii.

„Cítili sme sa poctení, že Steven Spielberg chystá remake filmu so scenárom Tonyho Kushnera,“ vyjadrili sa Bernsteinove deti Alexander a Nina. „Boli sme nadšení a ponúkli mu všemožnú podporu.“

Ich sestra Jamie Bernstein má pocit, že Kushnerov scenár a Spielbergova vízia filmu „všetko z pôvodnej predlohy ešte skutočne autenticky prehĺbili.“

PRODUKCIA

Choreograf Justin Peck sa na tento mimoriadny projekt svedomito pripravoval. „Počúval som hudbu z roku 1957, aby som vedel, ako znie, a vtedajšia estetika mi znela dosť vzdialene. No pri počúvaní Bernsteinovej hudby som mal celkom iný pocit, znie moderne, nadčasovo, akoby bola napísaná dnes.“

Peck sa inšpiroval aj choreografiou Jeroma Robbinsa z pôvodnej produkcie, ktorá je takisto nadčasová.

„Pri tejto produkcii som nechcel, aby sa skončila,“ hovorí Spielberg. „Takto skvele som sa na nakrúcaní cítil naposledy v roku 1981 pri filme *E.T.*, ktorý ma priviedol k myšlienke rodičovstva a kope iných vecí, nad ktorými som dovtedy neuvažoval. Možno ma tento film privedie k muzikálom a ďalším veciam, nad ktorými som síce uvažoval, ale nikdy som nemal odvahu sa do nich pustiť.“

STEVEN SPIELBERG (režisér/producent) patrí k najúspešnejším a najvplyvnejším filmárom na svete. Momentálne je predsedom Amblin Partners, dcérskej spoločnosti DreamWorks, SKG, ktorú zakladal v roku 1994. Je trojnásobným držiteľom Ceny akadémie, Ceny Irvinga G. Thalberga Akadémie filmových umení a vied a v roku 2015 dostal Prezidentskú medailu slobody od prezidenta Baracka Obamu.

Spielberg patrí k najvýznamnejším režisérom všetkých čias, režíroval kasové trháky ako *Čeluste* a *E.T.*, *Indiana Jones* a *Jurský park*. Prvých dvoch Oscarov za najlepšiu réžiu a najlepší film dostal za medzinárodne uznávaný *Schindlerov zoznam*, pričom tento film získal celkovo sedem Oscarov.

Tretiu Cenu akadémie za najlepšiu réžiu získal za drámu z druhej svetovej vojny *Zachráňte vojaka Ryana*.

Najnovšie v roku 2017 režíroval a produkoval drámu *The Post: Aféra v Pentagone*, kde hrajú Meryl Streep a Tom Hanks. Tento film získal dve nominácie na Cenu akadémie za najlepší film a najlepšiu herečku v hlavnej role pre Meryl Streep. V roku 2018 režíroval aj *Ready Player One*, film podľa sci-fi románu Ernesta Clina, z ktorého sa okamžite stal kasový trháč.

Popri režírovaní *West Side Story* nedávno ukončil nakrúcanie poloautobiografickej snímky, zatiaľ bez názvu, ktorú napísal s dlhoročným spolupracovníkom Tonym Kushnerom.

Spielberg začal kariéru v roku 1968 krátkometrážnym filmom *Amblin*, vďaka ktorému sa stal najmladším režisérom, ktorý získal dlhodobú zmluvu so štúdiom.